

Rajat ylittävää opetusta

Vuoden kieltenopettajaksi valittiin etäopetuksen kehittäjä, ranskan ja saksan opettaja Tarja Virtanen Iitin yläkoulusta ja lukiosta.

Tarja Virtanen sanoo, että kun Iitin koulu-toimenjohtaja pyysi häntä kunnan etäopetushankkeen koordinaattoriksi, hän ei epäröinyt: ”Koin sen velvollisuudekseni, sillä minua oli viimeisten vuosien aikana koulutettu tieto- ja viestintätekniikan taitoihin. Etäopetuksesta tiesin hyvin vähän, joten aloin tutustua muiden käytänteisiin.”

Etäopetusta litissä

Etäopetushankkeen taustalla oli ajatus siitä, että kunnan kyläkoululaisille pitäisi tarjota tasavertainen mahdollisuus opiskella valinnaisesta A2-saksaa. Aiemmin A2-saksan opiskelu oli ollut mahdollista vain kunnan suurimmassa koulussa. Hanketta alettiin toteuttaa Kielitivolirahoituksella syksyllä 2010. Tuolloin Iitin kyläkoulujen 4. luokan oppilaiden vanhemmilta tiedusteltiin heidän halukkuudestaan lähteä mukaan etäopetuskokeiluun. Kolmelta kyläkoululta löytyi kiinnostuneita oppilaita.

”Aloin etsiä sopivaa etäopetusalustaa, ja syyskuussa päädyttiin netissä toimivaan WebLi-alustaan”, Tarja Virtanen kertoo. Lokakuussa hän piti koulu-toimenjohtajan kanssa infotilaisuuden etäopetuskokeiluun mukaan lähteneille oppilaille ja vanhemmille, kyläkoulujen rehtoreille ja opettajille ja etäohjaajille. Heti tämän jälkeen hän alkoi kouluttaa etäohjaajia. Kunnan ATK-tuki päivitti kyläkoulujen tieto-

koneet ja asensi kuulokemikrofonit ja verkkokamerat. Etäohjaajat saivat langattomat kuulokemikrofonit. Tarja Virtanen kiersi itse kaikki kyläkoulut ja varmisti, että oppilaat ja ohjaajat osasivat kirjautua ohjelmaan ja tarkistaa muun muassa mikrofonien asetukset.

Saksan lähiopetus ja ryhmäyttäminen aloitettiin heti. Kyläkoulujen oppilaat kuljetettiin lähiopetukseen 90 minuutin mittaiselle oppitunnille kerran viikossa. Varsinainen etäopetus alkoi marraskuussa. Iitissä päädyttiin käytäntöön, joka on edelleen voimassa: oppilaat saavat kolmen viikon ajan etäopetusta (kaksi 45 minuutin tuntia / viikko), ja joka neljäs viikko heidät kuljetetaan lukiolle lähiopetukseen.

Oppimisympäristö omaksi

Tarja Virtanen kertoo perustaneensa heti etäopetukselle verkkosivut Peda.net-oppimisympäristöön. Sivuston käyttö monipuolistui, kun WebLi ja Peda.net integroituivat vuoden 2011 alussa. ”Olen laatinut oppikirjaan kappalekohtaiset sivut, joille olen tehnyt muun muassa sanastoa ja rakenteita harjoitettavia tehtäviä, koonnut linkkejä, upottanut videoita. Myös etäohjaajilla on omat sivut, joista he näkevät esimerkiksi tuntisuunnitelman ja mahdollisen varaohjelman”, Tarja kuvailee.

Etäopetus tapahtuu suljetussa ympäristössä, jonne oppilaat kirjautuvat etäopetuksen pääsivulta. Etäsaksan oppitunneilla WebLi-ympäristössä jokainen pystyy näkemään ja tarvittaessa kuulemaan toisensa. Opettaja voi halutessaan jutella vain yhden oppilaan kanssa. Etätunneilla tehdään samoja asioita kuin lähitunneillakin: kuunnellaan äänitteitä, katsellaan videoita ja tehdään paritehtäviä. Toiminnallisiakaan tehtäviä ei ole unohdettu. Etäopetusalustan valkokankaalle voidaan piirtää, muistioon kirjoittaa ja chattiin laittaa viestiä. Myös viittaaminen onnistuu viittaustoiminnolla tai vain kättä nostamalla.

< Saksan etätunti WebLi-alustalla. Opettaja ja osallistuvat oppilaat näkyvät omassa ruudussaan ikkunan ylälähdessä. Muu tila on varattu tunnin sisällölle.

> Opettaja osallistuu valtakunnallisille virtuaaliopetuksen päiville ja käy välillä pitämässä Iitin kyläkoulujen etäsaksan tunnin hotellihuoneessaan.

”Tuntuu uskomattomalta, että tavallisena opettajana olen päässyt kehittämään WebLi-alustaa”, Tarja Virtanen hehkuttaa. Vuosi sitten WebLi oli lähinnä luentotyyppiseen opetukseen tarkoitettu alusta, mutta nyt se toimii hyvin pientenkin oppilaiden opetuksessa. WebLin koodaajat ovat toteuttaneet monta opettajan toivetta. ”Olen saanut äänitiedostojen ja videoiden toistomahdollisuudet ja viimeksi neljältä sivulta liikuteltavan verhon, jolla voin piilottaa haluamaani tekstiä tai kuvaa”, Tarja kertoo. WebLin kehitys jatkuu edelleen.

Hankkeet rikastuttavat opetusta

Tarja Virtanen kokee ”harrastaneensa kielitivolialta” vuodesta 2004 lähtien koko ajan: ”Valinnaisen kielen opettajana koen lähteväni aina nollatilanteesta – minulla ei ole koskaan varmuutta oppilaista. Oppilaiden houkuttelemiseksi harrastetaan sirkusta: näytellään, leivotaan, tehdään videoita, hankitaan tunneille natiiveja, pelataan petankkia, toimitaan matkatoimistona ...”

Tarja palasi äitiyslomalta työelämään syksyllä 2003 ja koki koulu maailman muuttuneen: tekniikka ja Internet olivat selvemmin esillä. Uudet asiat tuntuivat ensin työläiltä, mutta kaikki muuttui, kun tammikuussa 2004 Tarja Virtanen ”joutui” ensimmäistä kertaa tutustumaan Peda.net-alustaan. ”Halusin heti oppia laatimaan omaa verkkomateriaalia. Intoni oli suuri, ja seuraavana vuonna tein jo materiaalia kaupalliselle kustantajalle”, hän kertoo. Tästä alkoi Iitin lukion Ranskan kielen ja kulttuurin kehittämishanke, joka tarkoittaa tieto- ja viestintätekniikan tukemaa ranskan kielen opiskelua ja säännöllisiä opintomatkoja ranskan-kielisiin maihin. Yläkoululaisiakin on otettu matkoille mukaan.

Tarja Virtanen toimii Iitin kunnan Kielitivolikoordinaattorina. Hän on mukana myös ranskan kielen KieKuRa- ja Voie Expresse -hankkeissa,

TARJA VIRTANEN

joissa kehitetään ranskan kielen opetusta, korostetaan monipuolisen kielitaidon ja kulttuurien tuntemuksen merkitystä ja edistetään tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä.

Tarja on laatinut myös saksan verkkomateriaalia ja tekee kollegansa Maija-Liisa Salonurmen kanssa opintomatkoja saksankielisiin maihin. ”Pidämme tärkeänä, että jokainen saksan ja ranskan kielen opiskelija pääsee lukioaikanaan opiskelemaan kielen maahan”, hän painottaa.

A1-kielenä Iitissä on englantia, A2-kielenä saksa. Parhaillaan mietitään myös A2-ranskan aloittamista. B1-kielenä luetaan ruotsia, ja B2-kieliä ovat ranska ja saksa, joista yleensä vain toinen toteutuu. Noin 140 oppilaan Iitin lukiossa luetaan B3-kielinen ranskaa, saksaa, venäjää ja lähinnä verkkokursseina espanjaa. Yksi lukiolainen on aloittanut japanin etäopiskelun.

Pienestä koulusta maailmalle

Tarja Virtanen iloitsee siitä, että hankkeiden myötä hän on saanut tutustua mahtaviin ihmisiin Suomessa ja ulkomailla. Moniin heistä hän on edelleenkin yhteydessä muun muassa sosiaalisen median kautta. Pienten maalaiskoulujen opettajalle kontaktit antavat voimaa ja rikkautta.

Tarjan mielestä opettajan tehtävänä on rohkaista oppijoita ja antaa kaikille onnistumisen tunteita. Hän

kiittää omaa lukion ranskan opettajaansa **Marja Puustista**, joka oli todella kannustava: ”Marjalle olen ikuisesti kiitollinen, sillä hän välitti minulle rakkauden ranskan kieleen.”

Tarja Virtanen toivoo, että nuoret huomaavat kielen ja uusien kulttuurien opiskelun tärkeyden. ”Olen sanonut oppilaille, että vieraan maan kulttuurin pystyy tuntemaan selkärangassaan, kun sitä lähestyy kielen kautta. Pariisin tai Berliinin kaduilla ei kukaan koskaan kysy kielen kouluarvosanaa. Ei siis pidä luovuttaa.”

Tarja toteuttaa kansainvälisyyttä omassa kodissaankin. Hänen perheeseensä kuuluu peltoa viljelevä yrittäjämies ja tätä nykyä neljä tytärtä, kolme omaa ja yksi saksalainen vaihto-oppilas. Työn ja perheen ohella hän ei lukuvuoden aikana juuri muuta ehdi harrastaa: ”Yritän opiskella espanjaa, ja kesäisin laitan puutarhaamme.”

Vuosi sitten Tarja palkittiin Iitimitalilla, ja nyt hänet valittiin vuoden kieltenopettajaksi. Palkinnot saavat Tarjan tuntemaan kiitollisuutta: ”Tunnen, että työtäni todellakin arvostetaan. Kiitän lämpimästi kaikkia valintaan vaikuttaneita henkilöitä.”

ANNA HALME, anna.halme@sukol.fi

Kyläkoulujen etäsaksa: www.peda.net/veraja/iitti/lukio/saksa/etaopetus. **Muita sivustoja:** www.peda.net/veraja/iitti/lukio/ranska • www.peda.net/veraja/iitti/ya/valinnaisaineet/ranska • www.peda.net/veraja/iitti/lukio/saksa.

